

Vélemények a földmérési munkáról, mint jogalakító tevékenységről

Deme Gyula¹–Sándor József²–Megyeri András³

¹ okl. földmérőmérnök, vállalkozó, műszaki tudomány kandidátusa

² kataszteri térképkészítési szakértő, hivatalvezető helyettes,
Budapesti I. számú Körzeti Földhivatal

³ földmérőmérnök, osztályvezető, Dabasi Körzeti Földhivatal,

*Dr. Joó István emlékének, aki fölemelt és bátorított.
D. Gy.*

(D. Gy.) Köztudott, hogy a tulajdonosi jogok általában az adott föld határain: azaz a *birtokhatárokon* belül érvényesek és gyakorolhatók. Ez a tudás annyira általános, hogy talán még *Immanuel Kant* etikája is vonatkoztatható rá. A kanti filozófia szerint ugyanis az ember veleszületett, ún. *á priori* erkölcsi érzékkel rendelkezik [1]. Ezt avval a gondolattal egészítem ki, hogy ez az erkölcsi érzék a birtokhatár iránti tiszteletet vagy inkább törődést is tartalmazza (sajnos sok kivétel lehetséges, amelyeket most elhanyagolunk). Bennem felvetődik a kérdés: mikor és hogyan oltódhatott belénk ez az etikai érzék?

Az emberiség múltjával foglalkozó újabb szakirodalomban (pl. [2]) közzétett – DNS-mintákon alapuló – kutatások azt derítették ki, hogy letelepedése előtt az emberiség mintegy 150 ezer évig vándorolt. Természetesen, a „nagy vándorlás” alatt földbirtokról, birtokhatárról beszélni nem lehet: ezeket a fogalmakat az emberiség letelepedése és a városok építése hozhatta magával. Előkerült az ókori mezopotámiai Nippur városának Kr. e. 1500 körüli térkép-törödéke: egy 21×18 cm-es agyagtábla, ahol a város ábrázolt falszakaszainak hosszát ékírással feltüntették ezen a térképen [3]. Az ókori Egyiptomban azonban a földmérési tevékenység már a Kr. előtti harmadik évezredben megjelent. A Nílus árterületén végzett mezőgazdasági termelés hasznát, előnyeit az egyiptomiak igen régen felismerték, csak hogy az évenként ismétlődő áradásokban a földek határai rendre elmosódtak. Amint az ár elvonult, az ókori egyiptomi földmérőknek minden évben újra ki kellett tűzniük a földek határát. Hogy itt a földmérés mikor kezdődött, nem tudjuk. De az ismételt kítűzés csak úgy volt lehetséges, ha a földek eredendően fel voltak mérve és az ismételt kítűzéshez szükséges adatokat nyilvántartották. Az ókori ingatlan-nyilvántartás bizonyítékait tudom

ásom szerint még nem találták meg. Az is lehet, hogy az idők folyamán elpusztultak (gondoljunk csak az alexandriai könyvtár ókori leégésére).

De ekkortájt már kifejlődött a mérnökeodéziai tevékenység is. Fennmaradt, hogy III. Amenemhat fáraó óriási víztározót építtetett, amelynek a célja az volt, hogy a Nílus magas vízállása idején a felesleges vizet felvegye és megőrizze. E tározót csatorna kötötte össze a Nílussal, amelyen a vízforgalmat zsilipek szabályozták. Érdekes, hogy az egyiptomi mérnökök e feladatokat hibás geometriai képletek használata mellett is meg tudták oldani: pl. a háromszög területének kiszámításánál az alap és az egyik szár szorzatának a felét vették. Hibás képlettel számították ki a trapéz, valamint a kör területét is, amelyek mintegy 10–15%-os hibával szolgáltatták az eredményt [4]. A korrekt és ma is használt képletekre, azaz Pythagoras, Thales, Heron stb. korára III. Amenemhat korától (Kr. e. 1900) még ezer évnél is többet kellett várni (különösen Heron korára, mivel Pythagoras és Thales Kr. e. a hatodik században, Heron a második században élt).

E történeti bevezetéssel azt szeretném tanúsítani, hogy a letelepedett ember már évezredek óta ismeri a birtok és a birtokhatár fogalmát, amelyek meghatározása, alakítása stb. mindmáig a földmérő fő feladata és munkaterülete.

*

E nagyobb távú visszatekintésre egyébként a földmérésnek a jelen emberöltőben történő, soha nem látott mértékű fejlődése is alapot ad. A földmérési munka csontváza, gerince az alappontok rendszere (bizonyára az volt már az egyiptomi földmérők idején is), amelyet a földmérők hazánkban is, de más országokban is az adott

ország területe számára szinte mindenhol hosszú időn – néhol évszázadokon – át, hatalmas szellemi és fizikai munkával állítottak elő. Az alappont egyik célja és értelme a hosszú időn át való megtalálhatóság és azonosíthatóság a természetben. És a földmérők azt látták, hogy az emberi tevékenység ellene dolgozik az alappontok fennmaradásának és megőrizhetőségének: az alappontok nagy számban elpusztulnak, különösen a fejlődő városokban és környezetükben, de a mezőgazdasági művelés – és néha az ideológiai alapú földreformok – következtében is (nálunk például a hatvanas évek elején a Tsz-táblák kialakításakor a korábbi mezsgyékben elhelyezett mérnöki köveket néhol szándékosan eltávolították). A földmérők ezt a tendenciát tapasztalva, már a mi korunkban közreműködtek abban, hogy az alappontokat mintegy „az égboltra helyezték át”, geodéziailag is hasznosítható műholdak formájában (ezzel nem állítom, hogy a geodéziai műholdak kifejlesztésének az alappontok kiváltása volt az egyetlen célja). Mindenesetre mind az USA, mind a Szovjetunió jelentős kutatást és fejlesztést végzett e téren már az 1970-es években. Jelenleg az USA geodéziai műholdjait használja a világ (GPS), mert a szovjet műholdak egészen a legutóbbi időkig titkosak voltak, ami a használat kialakulását akadályozta.

A másik nagy fejlődés a hossz mérés terén történt. Földmérő pályám kezdetén (az 1950-es évek elején) a fizikai távmérők (köztük a fénytáv mérők) még kísérleti stádiumukban, kb. íróasztal méretűek voltak. Ma a fénytáv mérők mérete 15–20 cm.

A harmadik fejlődés a számítógép-alkalmazás terén történt: ennek eredményeként a térképeink digitális formában ún. adatbankban tárolódnak, képernyőn is megjelennek és kezelhetők.

A földmérés eszközei tehát jelentősen fejlődtek, sőt fejlődnek, de ugyanezen idő alatt talán kevés változás van abban a képben, viszonyban vagy helyzetben, amellyel a földmérő egy-egy földmérési feladat kezdetekor találkozik. A földmérőt feladata kezdetén egyfajta *területhasználat, valamint beépítettség* látványa fogadja, amely más-más látvány mezőgazdasági területen és lakott területen: ez utóbbinál a területhasználatot többnyire valamilyen *kerítés vagy beépítés* jelöli, míg az előbbinél a kerítés szintén előfordul, de talán nem gyakran, mivel a kerítés a földművelést nyilvánvalóan akadályozza. Ez utóbbinál a földhasználatot egyebek között a mezsgyéknek nevezett földcsávok, barázdák, fasorok stb. jelen-

nek. Kiutazván feladata helyszínére, a földmérő nyilván érdeklődéssel szemléli a mérés helyszínén kialakult földhasználatot, ahol a kerítések, mezsgyék valójában a tényleges birtoklás határait – azaz a *birtokhatárokat* – jelzik. Tehát a földmérő számára egy adott terület használatából mintegy „kiemelkednek” a birtokhatárok. De az adott földmérési feladat megoldása érdekében lelki, sőt fizikai szeme előtt a terület térképének is – többnyire a nyilvántartási térképének – meg kell lennie. Miért? Azért, mert általában valamilyen terület-egységet kell a földmérőnek felmérnie és beillesztenie a jogilag érvényes (vagy ahogyan a FM rendelet [5] egyszerűbben fogalmaz: a „korábbi”) térképi állapotba.

Közismert, már-már a banalitás határán mozgó kérdés például, amelyet egy földmérőnek feltesznek, hogy valamely kerítés a térképi határon áll vagy sem? E kérdés tulajdonképpen a bevezetőben említett kanti elvre mutat vissza: a kérdésfeltevő (a terület birtokosa vagy tulajdonosa) többnyire *a priori* tudja, hogy a területhasználatnak meg kellene felelnie a térkép által megszabott követelménynek... A földmérőnek a kérdés megválaszolásához minimum egyetlen természetben létező telket (földrészletet) kell a térképbe illesztenie. Ehhez össze kell hasonlítania a térkép pontjainak és az ezeknek megfelelő természetbeni pontoknak – a gyakorlatban a kerítések sarokpontjainak – a geometriai viszonyát, azaz az egymásnak megfelelő térképi és természetbeni méretek eltéréseit. Szabályzatunk [6] egyik előírása az adott terület alaptérképének méretarányától teszi függővé a megengedhető eltérést (az előírásban egyéb feltételek is szerepelnek, de ezeket most az egyszerűbb tárgyalás kedvéért mellőzzük).

Vegyük például az 1:1000 méretarányú, EOTR földmérési alaptérképet: ennél egy birtokhatárnak minősülő kerítés-sarokpont koordinátája $\pm 0,30$ méterrel térhet el e pont térképi koordinátájától. Ami annyit jelent, hogy ha egy újonnan meghatározott birtokhatárpont és a neki megfelelő térképi pont ± 30 cm-nél közelebb van egymáshoz, e két pontot a térképi ábrázolás szempontjából azonosnak, azaz egyetlen pontnak, illetőleg a természetbeni birtokhatárt és a térképi határt azonosnak kell tekinteni. Ha viszont az eltérés ennél nagyobb, a birtokhatár (pl. kerítés) és a térképi határ külön, önálló vonal lenne az 1:1000 méretarányú térképen. A szabályzat szerint a határvonal helyzetében megengedhető eltérés nagysága a térkép méretarányától függ: 1:2000 méretarányú térképen a kerítés és a térképi határ már csak

akkor önálló vonal, ha az említett eltérés $\pm 0,60$ m-nél, 1:4000 méretarányú térképen $\pm 1,20$ méter-nél nagyobb. A megengedhetőség felépítése logikusnak és rendszeresnek látszik a nyilvántartási térkép szempontjából. Kérdés azonban, megfelelő-e ez a területhasználat szempontjából? Lehet-e ezt végtelenen szakmai kérdésként kezelni, vagy lehet-e ehhez köze a tulajdonosnak is? Tapasztalatom szerint a tulajdonosok többsége inkább a területek változására (csökkenésére) érzékeny. (A Szabályzat további, szigorító jellegű szabályokat is tartalmaz, amelyekre nem térek ki.)

Úgy vélem, valamilyen földmérési feladat elvégzéséhez felmért földmérési egység beillesztése egy adott térképi környezetbe gyakran a földmérés leginkább problematikus feladványai közé tartozik. Ez valószínűleg a korábbi földméréseknél (pl. változásvezetéseknel) is így volt, mert általában egy korszerűbb eszközökkel végzett, pontosabb eredményt szolgáltató mérést kellett (vagy kell) egy korábban, kevésbé korszerű eszközökkel készült, kevésbé pontos térképbe illeszteni.

Egy földmérő számára nyilvánvaló, hogy a felméréndő egység határát úgy kell felvenni, hogy az már azonos legyen (a tárgyalt hibahatárok figyelembevétele mellett) az adott nyilvántartási térkép szerinti földrészlet-határral: ez olykor nagy terület is lehet, amelynek a felmérésénél már finanszírozási kérdések vetődnek fel. Ismételjük át, hogy ezt a határt nevezzük „fekete keretnek”: e határon túl a térképi területet már változatlanok kell tekinteni.

Nem túl szerencsés, és talán kissé idejét is múlta, hogy földmérési törvényünk [7] a meglévő térképbe való beillesztést „sajátos célú tevékenységnek” tekinti: ez a szemlélet a változásvezetés bizonyos fajtáit (amelyek pedig jelenleg a földmérők talán fő tevékenységi körét képezik) mintegy kiiktatja a normálisnak tekinthető földmérési munkák köréből. Szerintem lényegében ez is (a törvény szóhasználatával) az új alaptérkép egyik művelete egy meghatározott – olykor kis kiterjedésű – területen, és így az új alaptérképre vonatkozó minden szabály erre a tevékenységre is vonatkozik.

A fekete keret meghatározása lényegesen kisebb problémát jelent nagy kiterjedésű területek: egész község vagy pl. fővárosi kerület felmérése, feldolgozása és gépre vitele esetén. Valószínű, hogy itt a felmért község vagy kerület határa jelenti a fekete keretet, és ezen belül a földrészletek határát egyedileg kell megállapítani és bemérni.

E munkák célja manapság – nagyon helyesen – a térkép számítógépes adatállományként (digitális alaptérképként) való elkészítése, amely elkészítését követően a nyilvántartási térkép funkcióját is betölti. *Az ingatlan-nyilvántartásba a digitális térképből számított területeket kell átvenni.*

E munkafajta a földmérési törvény is új alaptérkép készítésének nevezi. Fontos lenne (esetleg nem nyílt cikkelyben, ha ez lehetséges: ugyanis egy nyílt cikkely feleslegesen idegesítené a tulajdonjogilag túl érzékeny birtokosokat) törvényileg rögzíteni, hogy az új alaptérkép készítése a földbirtokos számára *jogot keletkeztető vagy inkább (mivel a „jogkeletkeztetés” foglalt fogalom) jogot alakító földmérési művelet.* Miért? Mert az új alaptérkép készítésekor rögzített birtokhatár keletkezteti a földtulajdonnal kapcsolatos jogokat, és a korábbi földmérési jogkeletkeztetés hatályát veszti.

A jogalakítás eredménye az is, hogy jogosultak vagyunk a digitális térkép területeinek megváltoztatására az ingatlan-nyilvántartásban. Félve írom le ezt, mert a terület változásának lehetősége a jogászokat rendkívül nyugtalanítja. A jogászok véleménye szerint a területek változásának következményei – a joghatások miatt – beláthatatlanok. Nyilván igazuk van, de bizonyos országokban – nálunk is – ez a megoldás alakult ki. A hazánkban követett földmérési rendszert talán a nagyobb területre (pl. egy községre) kiterjedő, *hosszú időközönként megismételt új felmérések* módszerének nevezhetnénk (a meglévő térképek felújításának módszerén mintha átlépett volna az idő). Gyorsan hozzátésem, hogy a nagy területek hosszú időközönként megismételt új felméréseinek módszerét *köveztük eddig.* De lehetséges, hogy a jövőben – gazdasági kényszer hatására – más módszerek alkalmazását is mérlegelnünk kell.

Itt megemlítem azt a tapasztalatot, hogy jelentősen romlik 60–70 éves térképeink minősége, valószínűleg az új, pontatlan kerítés-építések következtében, de az is lehet, hogy ezeket a hibahatáron felüli eltéréseket a mai, lényegesen pontosabb földmérési eszközeink hozzák felszínre.

Az 1990-es évek elején Hollandiában jártam és azt tapasztaltam, hogy a Holland Állami Földmérés is készít új, digitális térképeket, de nem változtatja meg a területeket, még a grafikus térképek esetében sem. Ott úgy járnak el, hogy megkeresik és pontosan bemérik a régi és változatlan épületeket és épület-részleteket, majd – ezeket térkép-terepazonos pontoknak tekintve – rájuk

támaszkodva bemérik a telkeket határoló kerítéseket. A területszámításnál gondosan vigyáznak arra, hogy egy-egy telek korábbi területe ne változzék: mérleget, hogy mely birtokhatárpontok vagy határvonalak betervezésével lehet kihozni a pontos nyilvántartási területet. Egy térkép-rendszerük ezeket a nyilvántartási területeket és a beillesztéshez felhasznált régi épületeket ábrázolja. Ez a térkép-rendszer az alapja a telkekkel kapcsolatos műveleteknek (megosztás stb.). Az épületeket, a birtokhatártól eltérő kerítéseket stb. külön műszaki alaptérképen ábrázolják.

Felmerül, hogy a jövő szempontjából az-e a helyesebb, ha – mint a hollandoknak – van egy térkép-rendszerünk, amelynek a területeket érintő tartalmát (a megosztásoktól eltekintve) soha nem változtatjuk, (és így békében élünk a föld-birtokosokkal) vállalva azt, hogy 5–6 évtized után a területhasználatnak (kerítéseknek) alig lesz köze a térképi birtokhatárokhoz? Vagy inkább a területhasználat (kerítések) felmérésével 50–80 évenként új alaptérképeket készítsünk, és vállaljuk a területek változásával járó felzúdulásokat? Ez utóbbinál a területhasználat és birtoklás összhangja megmarad (nem elhanyagolható, hogy az utóbbinál rendszeresen van munkájuk a földmérőknek).

(S. J.): Bár tudom, hogy költői az előbb feltett kérdés, de számomra alkalmas bevezetőt jelent az erre történő reflektálás. Épp’ a hazai birtoklási viszonyok és jogászai gondolkodás mondatja velem, hogy a második módszer az igazán járható út. Hisz a térkép, fogalmából adódóan, mindig a tényleges helyszíni, terepi viszonyokat kell, hogy rögzítse. Vagyis nem lehet egy *konzervált valami*, hanem a jelen technikai feltételeivel élő, s a jelenből a jövőbe mutató, a társadalmi elvárásoknak is megfelelő, az étellel együtt dinamikusan változó nyilvántartás.

Mindezek alapján én egy, az „anyakönyv” elvén működő, a változásokat megbízhatóan rögzítő, dokumentáló nyilvántartás híve vagyok. Különb, ezt az elvárást jól érzékelteti a földmérési és térképészeti tevékenységről szóló 1996. évi LXXVI. törvény (továbbiakban: Fttv.) – a jogalkotói szándékot is tükröző – indoklásának a következő mondata: „*Általános társadalmi igény, hogy az alaptérkép hűen tükrözze a valóságot . . .*”

Ez különösen fontos manapság, amikor ország-szerte folyik a nyilvántartási térképek digitális átalakítása, illetve részben ezzel együtt azok felújítása is. Csak akkor adhatjuk ki nyugodt szívvel a kezünkől az elkészült új, már számítógéppel ke-

zelhető térképművet, ha az mindenben megfelel „*az alaptérkép hűen tükrözze a valóságot*” elvárásának. A mi feladatunk, hogy felmérjük a tényleges helyszíni állapotot, melynek ismeretében az illetékes szakhatóságok pótlólag lefolytathatják az általuk nem engedélyezett, de bekövetkezett változásokra a szükséges közigazgatási eljárásokat. Ugyanakkor a korábbi előírásokhoz képest a DAT szabályzat túl sok mindent „minősített át” a „*nem tartalma az alaptérképnek*” gyűjtőfogalom körébe. Elég, ha – mondjuk – a vasutaknál csak a sínekre, vagy az utaknál a burkolatszélékre, járdaszízekre, villamossínekre gondolunk. Ügyfelek, önkormányzatok részéről sokszor merül fel a kérdés, hogy „miért nem ábrázolja a térkép?” Sok olyan kihelyezett, 12 m²-nél kisebb műtárgy létezik, melynél fontos lenne, hogy megjelenjen az alap-*(nak nevezett)* térképen. Vegyünk egy konkrét esetet. A DAT-nak „nem fontos” a sólya pálya (hajóleeresztő vízparti csúzda), viszont baltoni, dunai, tiszai s más vízparti közösségeknek kiemelten fontos.

Vagy ami még gyakoribb eset: a DAT szerint olyan épületet, építményt sem kell ábrázolni, amely csak ideiglenes engedéllyel rendelkezik, bár legalább annyi év óta áll ideiglenesen a helyszínen, mint hajdan az ideiglenesen hazánkban állomásozó szovjet csapatok! A régi, analóg nyilvántartási térképi tartalmakat ismerve még igen sok példát lehetne felhozni, ami azért is különös, mert azt gondolhatnók: a digitális nyilvántartás – már rendszeréből fakadóan is – sokkal informatívabb és részletgazdagabb lehetne.

El kellene fogadnunk azt a tényt, hogy az alaptérképünknek is dinamikusan változnia kell az életünkkel együtt, s ennek megfelelően mindezen részletek tényleges változásai legyenek feltüntetve, illetve törölve a térképünkön is. Szabályzatainkat is úgy kellene alakítanunk, hogy jobban közelítsen a felhasználók elvárásaihoz (is).

Fentiek teljesítéséhez elengedhetetlen a felmérési munkákhoz kapcsolódó mérési hálózataink felülvizsgálata. Az általunk elhelyezett kövek, fémcsapok, Hilti szegek dinamikusan változó világunkban – mivel a földmérési jelek valódi értékét a lakosság nem ismeri – igen pusztulóknak. Ezt véleményem szerint úgy lehetne ellensúlyozni, ha olyan már meglévő tereptárgyakat, út menti műtárgyakat „avatnánk” mérési ponttá, amelyeket megfelelő figyelem, sőt tisztelet övez a társadalom részéről (pl. tűzcsapok, út menti kökeresztek stb.). Használatukat a mai fejlett programok már jól segítik.

Bár a jogszabályokban már jelenleg is vannak az alappont-hálózatokat védő kitételek, de ezekkel vagy egyáltalán nem, vagy csak igen „súlytalanul” élünk. A Btk. jelenleg is szankcionálja a mérési pontjelek, birtokhatár-jelek rongálását, elpusztítását, de valljuk be őszintén, nem igazán hallottunk még ilyen büntetésről, felelősségre vonásról. Ennek folyamányaként az igazán szakmaközpontú jogszabályi háttér hiányosságát abban látom, hogy alig van olyan jogalkotó, aki egyszerre lenne jártas magas szinten a gyakorlati földmérésben és jogi ismeretekben is. Ezt pedig csak az alapoknál kezdve lehetne megváltoztatni, javítani. A felsőoktatásunkban sokkal erőteljesebb, szakmaközpontú jogi ismeretek oktatására lenne szükség. De tegye az oktatás mindezt olyan menedzserképzés-jellegűen, amely kiemelten neveli a földmérőt – legalább a jövő nemzedéket – olyanná, hogy felkészülten tudja képviselni és érvényesíteni érdekeit, kihangsúlyozva és felvállalva alapvető szerepünket minden tervezési, kivitelezési és megvalósulást rögzítő folyamatban. Tegyük ezt annak tudatában, hogy világunk számára a magas szintű tudást kifejező „mérnök” szó a „mérés” fogalmából, vagy ha visszalépünk a múltba, a „geometriá”-ból ered.

Véleményem szerint a jogszabályok gyakorlati megfeleléségének szép példája a „felmérési, térképezési és területszámítási hiba” kiigazításának a jogintézménye, amelyet az Fttv. indoklása vezet le, a szakma korlátjaira is tekintettel:

„ A hibajavítás lehetőségét azért szükséges biztosítani, mert az elkészült térkép tartalmának vizsgálata mintavételes eljárással történik, így abban természetszerűleg rejtett hibák is előfordulhatnak.”

Az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény még ennél is tovább megy, amikor kimondja, hogy: „Ha az ingatlanok a tulajdoni lapon ábrázolt határvonala alapján külön jogszabály szerint meghatározható területnagysága eltér egymástól, akkor az utóbbi az irányadó.”

Ez a törvényi hely véleményem szerint magas szinten láttatja, hogy az ingatlan-nyilvántartás fő tartópillére az alaptérkép.

(M. A.): Én a területszámításnak egy – inkább vidéken felvethető – kérdéséhez szólok hozzá. Véleményem szerint a szabályzatnak az az előírása, amely lehetővé teszi a területszámítás numerikus és grafikus módszerének vegyes alkalmazását és az eltérés területarányos ráosztását a grafikus területekre, átgondolásra szorul. Területi eltérés

ugyanis szinte mindig adódik a numerikusan felmért és meghatározott új területek, valamint az adott nyilvántartási területek összege között. A vegyes alkalmazással kapcsolatos előírás azt sugallja, hogy egy grafikus területet célszerű bevonni a területszámításba, hogy legyen hová ráosztani a területi eltérést [8].

Így a változási vázrajzokban szívesen szerepeltetnek grafikus útterületeket a földmérők, és esetleg jegyzetként feltüntetetik, hogy a grafikus útterületet milyen nagyságú területhiba terheli. Miután a változási vázrajzokat az önkormányzatoknak is jóvá kell hagyniuk, miveléne a közterületek hibával terhelését nem nézik jó szemmel. Továbbá, nézetem szerint a területhibákat nem kellene „eldugni”, mert gyakran szükség volna ismeretükre.

Földmérési szempontból praktikus lenne egy olyan megoldás, amelynél egy-egy nyilvántartási terület egység (pl. egy község) földmérési eltérései szinte azonnal áttekinthetők és a terület egyenleg alakulása (új hibák belépése és a hibák kiküszöbölődése) csekély ráfordítással is figyelemmel kísérhető. Úgy gondoltuk, hogy ezeket az eltéréseket formálisan „földmérési hiba terület egyenlege” elnevezéssel, és valamilyen, a községben előforduló helyrajzi számtól észrevehetően eltérő helyrajzi számok alatt átmenetileg (a község teljes területe felmérésének befejezéséig) nyilván lehetne tartani. De ezt a megoldást földjogi szempontból nem tartják megfelelőnek, így a megoldást le kellett venni a napirendről. Maradt az eltérések grafikus területekbe való beleyömösölésének „eljárása”, annak összes hátrányával.

(D. Gy.): Felismerhető, hogy a földmérési és nyilvántartási szakágazatok más-más szaktudással ugyan, de egyazon „piacon” jelennek meg „termékeikkel”. Az azonos piacon való megjelenés szempontjából is észszerű lenne, ha a földjogi és földmérési szakágazatok jobban értenék egymás nehézségeit; nem valamiféle nehezen indokolható konzervatívizmussal, hanem mélyebb empátiával közelítenének egymás problémáihoz. Lehetséges azonban, ha újra fogalmazzuk és másként tesszük fel a kérdést a társ-szakágazatok számára, több megértésre találunk. M. A. kollegám által vázolt probléma megoldatlanságából jelenleg mégis úgy tűnik, hogy ezt az empátiát és együttgondolkodást csak majd a jövő hozza meg, esetleg a szakmai képzések minőségi emelkedésének eredményeképpen, amint azt S. J. kollegám is reméli.

**Land surveying specifies the rights
and facts referring to a real estate: thoughts**

Gy. Deme – J. Sándor – A. Megyeri

Summary

(*Gy.D.*.) In the ancient Egypt the land surveyors repeatedly measured the lands and marked the borders after the yearly floods of the Nile. This activity was one of the earliest perceptions, that the borders of a real estate are necessary to mark the borders of the rights and facts referring to the concerning real estate. In the time of the modern land surveys it is clear, that the main problem is the implantation of the actual surveys to a given map (e. g register map) which has been compiled much earlier, with less modern surveying instruments and methods, consequently, at a less accuracy. This problem arises mostly at the surveying of small area units (e. g. updatings). Therefore, the surveying of large areas (e.g. complete administrative units), long periodically repeated, was preferred, but, according to the actual economic requirements, new solutions might be pondered. (*J.S.*.) When the traditional maps are transferred into digital form it is important, that the map should be the mirror of the ground truth, especially, in the field of rights and facts, since in this paper the register maps are involved. But our maps are aiming at general purposes. Thus, the want of certain map contents must be faced daily, mostly in public areas. (*A. M.*.) The change having been updated, a discrepance turns up between

the sum of the given and the calculated areas. The problem complexity of handling is mentioned.

IRODALOM

- [1] *Will Durant*: A gondolat hősei; ebben: I. Kant: A gyakorlati ész kritikája (245 o.) Dante kiadás, 1937
- [2] *James Shreeve*: A nagy vándorlás. National Geographic Magyarország. 2006. március
- [3] *Klinghammer István*: A térképészet tudománya. *Geodézia és Kartográfia* 2006/11
- [4] *Mahler Ede*: Ókori Egyiptom. MTA kiadása, 1909
- [5] F2 Szabályzat az állami alaptérképek felhasználásával készülő egyes sajátos célú földmérési munkák végzéséről stb. FVM Földügyi és Térképészeti Főosztály, Budapest, 2002
- [6] 1996. évi LXXVI. törvény a földmérési és térképészeti tevékenységről
- [7] 16/1997. (III. 5.) FM rendelet a földmérési és térképészeti tevékenységről szóló 1996. évi LXXVI. törvény végrehajtásáról
- [8] *Deme Gyula–Megyeri András*: Néhány tapasztalat a nagyméretarányú digitális térkép használatáról. *Geodézia és Kartográfia* 2002/12
- [9] *Sándor József*: Az ingatlan-nyilvántartás „különös” hibái. *Geodézia és Kartográfia* 2006/5
- [10] *Sándor József*: Szemléletváltásra lenne szükség! Magyar Jog, 2005. április

*Tájékoztatjuk kedves olvasóinkat, hogy
a Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság programjairól
híreiről rendszeresen tájékozódhatnak honlapunkon is.*

Címünk:

www.mfttt.hu

MFTTT Vezetőség